

Začasna izdaja

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

MACIEJA SZPUNARJA,

predstavljeni 27. februarja 2020(1)

Zadeva C-331/19

Staatssecretaris van Financiën

proti

X

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske))

„Predhodno odločanje – Davki – Davek na dodano vrednost – Direktiva 2006/112/ES – člen 98 – Nižje stopnje – Priloga III, točka 1 – Živila za prehrano ljudi in proizvodi, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil – Izdelki za povečanje libida“

Uvod

1. Davek na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV) je posredni davek, kar pomeni, da se njegovo ekonomsko breme v celoti prenese na potrošnike, s čimer se poveča cena blaga in storitev. Za omejitev tega učinka davka na oblikovanje cen nekaterih proizvodov in storitev, za katere se šteje, da imajo poseben družbeni pomen, je zakonodajalec predvidel številne oprostitve DDV, pa tudi možnost uporabe nižje stopnje tega davka. Ta možnost se med drugim nanaša na živila, pa tudi na izdelke za njihovo proizvodnjo, na dodatke k živilom in na nadomestke živil.

2. Vendar pa je, kot kaže, razvrstitev nekaterega blaga v te kategorije težavna, kar dokazuje sodna praksa Sodišča v zvezi s tem vprašanjem.(2) V tej zadevi bo Sodišče imelo priložnost, da razjasni te pojme, kar bi moralo v prihodnosti omejiti število sporov, čeprav jih zagotovo ne bo v celoti preprečilo.

Pravni okvir

Pravo Unije

3. Člen 1(1), prvi stavek, Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane(3) določa:

„Ta uredba daje podlago za zagotavljanje visoke ravni varovanja zdravja ljudi in interesov potrošnikov v zvezi z živilom ob upoštevanju zlasti raznolikosti pri preskrbi z živilom, vključno s tradicionalnimi proizvodi, ob hkratnem zagotavljanju nemotenega delovanja notranjega trga.“

4. Člen 2 te uredbe določa:

„V tej uredbi je ‚hrana‘ (ali ‚živilo‘) vsaka snov ali izdelek, v predelani, delno predelani ali nepredelani obliki, namenjen za uživanje ali [za katerega] se smiselno pričakuje, da ga bodo uživali ljudje.

K ‚živilom‘ sodijo tudi pijača, žvečilni gumi in vse snovi, vključno z vodo, namenoma vgrajene v živilo med izdelavo, pripravo ali obdelavo živila. [...]

K ‚živilom‘ ne sodijo:

- (a) krma;
- (b) žive živali, razen živali za proizvodnjo hrane;
- (c) rastline pred žetvijo;
- (d) zdravila v smislu direktiv Sveta 65/65/EGS [...] in 92/73/EGS [...];
- (e) kozmetika v smislu Direktive Sveta 76/768/EGS [...];
- (f) tobak in tobaki izdelki v smislu Direktive Sveta 89/622/EGS [...];
- (g) narkotične in psihotropne snovi v smislu Enotne konvencije Združenih narodov o narkotikah, 1961, in Konvencije Združenih narodov o psihotropnih snoveh, 1971;
- (h) ostanki in onesnaževala.“

5. V skladu s členom 96 Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost(4) države članice uporabljajo splošno stopnjo DDV, ki jo določi vsaka država članica kot odstotek od davčne osnove in je enaka za dobavo blaga in za opravljanje storitev.

6. Člen 98(1) in (2), prvi pododstavek, te direktive določa:

„1. Države članice lahko uporabljajo eno ali dve nižji stopnji.

2. Nižje stopnje se uporabljajo samo za dobavo blaga in opravljanje storitev iz kategorij, določenih v Prilogi III.

[...]“

7. V točki 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 je navedeno:

„Živila (vključno s pijačami, razen alkoholnih pijač) za prehrano ljudi in živali; živih živali, semen, rastlin in sestavin, ki so običajno namenjene za pripravo živil; proizvodov, ki se običajno

uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil.“

Nizozemsko pravo

8. Nizozemska zakonodaja uporabo nižje stopnje DDV za izdelke, naštet v točki 1 Priloge III k Direktivi 2006/112, določa v členu 9(2)(a) Wet houdende vervanging van de bestaande omzetbelasting door een omzetbelasting volgens het stelsel van heffing over de toegevoegde waarde (zakon o nadomestitvi obstoječega prometnega davka z davkom na dodano vrednost) z dne 28. junija 1968 v povezavi s točko a.1(a), (b) in (c) tabele I, priložene temu zakonu.

Dejansko stanje, postopek in vprašanja za predhodno odločanje

9. Oseba X, zavezanec za DDV, vodi trgovino z erotičnimi izdelki (seks shop). Med izdelki, ki se tam prodajajo, so kapsule, kapljice, praški in razpršila, namenjeni za peroralno uporabo in zasnovani za spodbujanje libida (afrodiziaki). Sestavine teh izdelkov so naravnega izvora.

10. V letih od 2009 do 2013 je ta davčni zavezanec za to blago uporabil nižjo stopnjo DDV, ki velja za živila. Vendar so davčni organi podvomili o uporabi te stopnje, saj so menili, da navedeno blago ne pomeni hrane v smislu ustreznih določb o DDV, in so odredili, da se zanj uporabi splošna stopnja.

11. Na to odločbo je davčni zavezanec vložil tožbo na Rechtbank Den Haag (prvostopenjsko sodišče v Haagu, Nizozemska). Na drugi stopnji se je Gerechtshof Den Haag (višje sodišče v Haagu, Nizozemska) strinjalo z zavezancem, saj je menilo, da uporaba zadevnega blaga kot izdelkov za spodbujanje spolnega poželenja ne nasprotuje obdavčitvi po stopnji, ki je predvidena za živila. Navedeno sodišče je upoštevalo, da se zadevni proizvodi jemljejo peroralno in vsebujejo sestavine, ki so značilne za živila za prehrano ljudi. Poleg tega je navedeno sodišče ugotovilo, da je opredelitev živil, ki jo je sprejel zakonodajalec, dovolj široka, da vključuje izdelke, ki niso jasno povezani s hrano, na primer bombone, žvečilne gumije ali piškote.

12. Staatssecretaris van Financiën (davčna uprava, Nizozemska) se je zoper to sodbo pritožila pri predložitvenem sodišču.

13. V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) odločilo prekiniti postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložiti ti vprašanja:

„1. Ali je treba pojem ‚živila za prehrano ljudi‘ iz Priloge III, točka 1, k Direktivi [2006/112] razlagati tako, da v skladu s členom 2 [Uredbe št. 178/2002] pomeni vsako snov ali izdelek, v predelani, delno predelani ali nepredelani obliki, namenjen za uživanje ali za katerega se smiselno pričakuje, da ga bodo uživali ljudje?

Če je odgovor na to vprašanje nikalen: kako je treba v tem primeru podrobneje opredeliti ta pojem?

2. Če se hrana ali pijača ne more šteti za živila za prehrano ljudi: na podlagi katerih meril je treba v tem primeru preizkusiti, ali je treba take proizvode šteti za proizvode, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil?“

14. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je Sodišče prejelo 23. aprila 2019. Nizozemska vlada in Evropska komisija sta predložili pisna stališča. Sodišče je odločilo, da bo zadevo preuči brez obravnave.

Presoja

15. Predložitveno sodišče je Sodišču predložilo dve vprašanji za predhodno odločanje glede

razlage pojmov „živila za prehrano ljudi“ in „proizvodi, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil“ v smislu točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112. Namen te razlage je razjasniti, ali ta pojma ali eden od njiju vključuje izdelke za peroralno uporabo, namenjene spodbujanju spolnega poželenja (afrodiziaki).

Prvo vprašanje za predhodno odločanje

16. Prvo vprašanje se nanaša na razlago pojma „živila za prehrano ljudi“. Predložitveno sodišče se zlasti sprašuje, ali je treba to razlago opraviti na podlagi opredelitve pojma „živilo“ iz člena 2 Uredbe št. 178/2002. Odgovor na to vprašanje zahteva jezikovno in teleološko razlago točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 v povezavi s členom 98(1) in (2) te direktive ter razlago navedenega člena 2 Uredbe št. 178/2002.

Jezikovna razlaga

17. Kot pravilno v svojih stališčih ugotavljajo nizozemska vlada in Komisija ter predložitveno sodišče v svoji odločbi, Direktiva 2006/112 ne opredeljuje pojma „živila za prehrano ljudi“ niti v obravnavani zadevi ne napotuje na nacionalno zakonodajo držav članic. V teh okoliščinah bi bilo treba ta pojem razlagati glede na njegov običajni pomen v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporablja, in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je.⁽⁵⁾

18. V skladu s splošnim pojmovanjem je treba živila za prehrano ljudi enačiti s pojmom „hrana“, tj. s proizvodi, ki jih ljudje zaužijejo v procesu prehranjevanja. Cilj tega procesa je zagotoviti telesu hranila za gradnjo, energijo in uravnavanje ter vodo. Ta hranila omogočajo ohranjanje telesa pri življenju, njegovo delovanje in razvoj.

19. Opredelitev pojma „živila za prehrano ljudi“ torej zajema vse predelane in nepredelane izdelke, ki človeškemu telesu zagotavljajo hranila in se zaužijejo zaradi preskrbe s temi sestavinami.

20. Zato se ne strinjam z dvomom predložitvenega sodišča, izraženim v predložitveni odločbi, da bi namenski element v opredelitvi zadevnega pojma ogrozil pravno varnost. Po mnenju tega sodišča se nekateri prehranski proizvodi zaužijejo za drug namen kot za vzdrževanje življenjskih funkcij telesa, vendar kljub temu ni dvoma, da spadajo pod pojem „živila za prehrano ljudi“. Namen njihovega uživanja torej ne more biti odločilen za njihovo opredelitev. Na tem argumentu je temeljila tudi trditev drugostopenjskega sodišča v postopku v glavni stvari.

21. Po mojem mnenju ta argument temelji na nesporazumu.

22. Zadovoljevanja osnovnih življenjskih potreb človeka ni treba omejiti na najpreprostejša sredstva, ki imajo ta namen. Nasprotno, težnja po prefinjenosti in razkošju spremlja ljudi že od davnine, in če je omejena, je to najpogosteje zaradi pomanjkanja materialnih sredstev za izpolnitev te težnje. To se jasno vidi pri hišah ali oblačilih, ki imajo poleg svojega osnovnega namena zaščitne tudi druge namene, na primer estetske ali prestižne. Še vedno pa ostajajo to, kar dejansko so: palača v rokokojskem slogu je dom, obleka velikega oblikovalca pa oblačilo – v enaki meri, kot sta to lesena hišica ali navadna lanena srajca.

23. Pri hrani ni nič drugega. Dejstvo, da so nekatere jedi bolj prefinjene in dražje od drugih, ne spremeni dejstva, da služijo enaki osnovni potrebi, to je da telesu zagotovijo hranila, potrebna za življenje. Je pa povsem druga stvar, da imajo poleg prehranske vrednosti tudi druge lastnosti, na primer okus. Ta misel se odlično odraža v besedah, izrečenih v povsem drugem kontekstu, ki naj bi jih izrekla francoska kraljica Marija Antoaneta, da če ljudje nimajo kruha, pa naj jedo potico.

24. Ne smemo pozabiti, da lahko prehranski proizvodi poleg hranilnih snovi vsebujejo še številne druge snovi, ki so v njih naravno ali dodane za ohranjanje teh izdelkov, izboljšanje njihovega okusa itd. Seveda ni razloga, da teh snovi ali izdelkov, ki jih vsebujejo, ne bi smeli vključiti v živila, kot so opredeljena v tej določbi.

25. Brez pomena je, kot upravičeno poudarja nizozemska vlada v svojih stališih, da se človek ne prehranjuje vedno tako, da je to optimalno za zdravje, saj na primer zaužije preveč maščob ali sladkorjev. Nepravilna uporaba živil z zdravstvenega vidika teh živil ne prikrajša za njihove osnovne prehranske lastnosti.

26. Pomembne niso niti okoliščine, v katerih se živila uživajo. Človeška kultura ustvarja številne običaje in obrede, ki spremljajo preproste dejavnosti, kot je prehranjevanje. Vendar stvari ne smemo spreminjati. Socialne ali družbene funkcije prehranjevanja, čeprav so zelo pomembne, so glede na prehransko funkcijo sekundarne. Tudi najbolj imeniten banket služi predvsem zadovoljitvi lakote in šele nato drugim namenom.(6)

27. Zaradi zgoraj navedenih razlogov menim, da bi morala živila za prehrano ljudi vključevati vse tiste izdelke, ki vsebujejo hranila in jih uživamo v bistvu za to, da človeškemu telesu zagotovimo ta hranila, ne glede na to, da imajo lahko ti proizvodi tudi druge namene, kot je na primer povečati užitek, ki je posledica okušanja, njihovo uživanje pa je lahko povezano z družbenimi dogodki.

28. Nasprotno pa proizvodi, kot so halucinogene gobe ali žvečilni gumiji, navedeni v predložitveni odločbi, če jih zaužijejo ljudje, niso namenjeni preskrbi telesa s hranili in ne bi smeli biti vključeni v živila v smislu točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112.

29. Enako velja za afrodiziake, obravnavane v postopku v glavni stvari. Ti niso namenjeni za uživanje za preskrbo telesa s hranili, ampak za spodbujanje spolnega poželenja. Čeprav lahko vplivajo na določene telesne funkcije, ne služijo prehranjevanju.

30. Tega ne spremeni okoliščina, navedena v predložitveni odločbi, da so sestavine teh afrodiziakov snovi, ki so lahko vključene tudi v živila. Če je izdelek kompleksen, mora biti njegova razvrstitev med hrano v smislu zadevnih določb odvisna od narave izdelka v celoti, in ne od njegovih posameznih sestavin. Sestavine afrodiziakov so izbrane in kombinirane zaradi njihovega vpliva na spolni nagon, ne zaradi njihove prehranske vrednosti.

31. Afrodiziaki se po tej lastnosti razlikujejo od živil, vključno z živili, ki naj bi poleg svoje prehranske vrednosti imela učinke afrodiziakov, kot so nekateri morski sadeži.

Teleološka razlaga

32. Zgornjo analizo potrjuje teleološka razlaga obravnavanih določb Direktive 2006/112.

33. Sodišče je že imelo priložnost presoditi, da je namen člena 98 Direktive 2006/112 in Priloge III k tej direktivi znižati ceno nekaterega blaga, ki se šteje za posebej potrebno, in s tem izboljšati njegovo dostopnost za potrošnike, ki so končni nosilci ekonomskega bremena DDV.(7) Kar zadeva živila, navedena v točki 1 te priloge, jih je Sodišče razvrstilo med bistveno blago.(8)

34. Po mojem mnenju tak cilj, zaradi katerega so bile sprejete zadevne določbe, podpira razlago, ki omejuje uporabo nižje stopnje DDV na izdelke, ki se uživajo za zadovoljitev ene osnovnih človeških potreb, in sicer potrebe po prehranjevanju zaradi preskrbe telesa s hranilnimi snovmi.

35. V zvezi s trditvijo, da niso vsa živila, ki so običajno razvrščena med hrano, bistvena s prehranskega vidika, naj ponovim trditve, navedene v točkah od 22 do 26 teh sklepnih predlogov: dejstvo, da imajo nekateri prehranski proizvodi dodatne, ne isto prehranske lastnosti, na primer arome, in da jih lahko zlorabljamo, ne spremeni dejstva, da je glavni namen njihovega uživanja zadovoljevanje potrebe po prehranjevanju.
36. Poleg tega bi se težko določila objektivna meja med živili, ki so nujna za prehrano, in tistimi, ki to presegajo. Navsezadnje tudi navaden kruh z maslom lahko jemo zaradi uživanja v okusu, in ne le za zadovoljitev lakote.
37. Poleg tega je treba opozoriti, da je uporaba nižje stopnje DDV na podlagi člena 98 Direktive 2006/112 izjema in da ni obvezna. Zato imajo države članice možnost, da uporabijo nižjo stopnjo le za nekatere kategorije blaga, naštetih v posameznih točkah Priloge III k Direktivi 2006/112, ali je ne uporabijo za nekatere kategorije tega blaga ali storitev. Edini pogoj pri tem je natančno opredeliti te kategorije blaga ali storitev in spoštovati načelo davčne nevtralnosti.(9)
38. Tako imajo torej države članice možnost izključiti nekatere kategorije prehranskih izdelkov iz nižje stopnje DDV, če menijo, da ne ustrezajo potrebam, ki upravičujejo uporabo takšne stopnje.
39. Zakonodajalec Unije je to možnost izkoristil tako, da je iz točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 izključil alkoholne pijače. Ta zakonodajalec je očitno priznal, da so takšne pijače, čeprav spadajo na splošno med živila, lahko tudi vzrok številnih odvisnosti in bolezni, zato njihovega uživanja ne bi smeli podpirati z uporabo nižje stopnje DDV.
40. Iz teleološke razlage člena 98 Direktive 2006/112 v povezavi s točko 1 Priloge III k tej direktivi tako izhaja, da ni dopustno, da bi ta določba zajemala izdelke, ki izpolnjujejo druge potrebe, ki niso potrebe prehranjevanja, kot so izdelki za spodbujanje spolnega poželenja, ki so predmet postopka v glavni stvari.

Načelo davčne nevtralnosti

41. Nazadnje, kot nizozemska vlada pravilno ugotavlja v svojih stališčih, razlaga, da bi morali izdelki za spodbujanje spolnega poželenja, namenjeni peroralni uporabi, kot so ti iz postopka v glavni stvari, spadati na stvarno področje uporabe točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 in biti zaradi tega obdavčeni po nižji stopnji DDV, bi lahko privedla do kršitve načela davčne nevtralnosti.
42. To načelo preprečuje, da bi se podobno blago ali storitve, ki si med seboj konkurirajo, z vidika DDV obravnavali različno.(10)
43. Kot je znano, poleg izdelkov za spodbujanje spolnega poželenja, namenjenih za peroralno uporabo, obstajajo tudi izdelki s podobnimi učinki, namenjeni za druge načine uporabe. Za te izdelke je treba šteti, da konkurirajo izdelkom za spodbujanje spolnega poželenja za peroralno uporabo iz postopka v glavni stvari. Vendar zanje ne velja nižja stopnja DDV, saj ne spadajo v nobeno od kategorij, naštetih v Prilogi III k Direktivi 2006/112.
44. Zato bi bilo različno obravnavanje različnih kategorij izdelkov za spodbujanje spolnega poželenja glede na njihovo uporabo v nasprotju z načelom davčne nevtralnosti.

Vpliv člena 2 Uredbe št. 178/2002

45. Vprašanje predložitvenega sodišča se nanaša zlasti na vprašanje, ali je treba pojem „živila za prehrano ljudi“ v smislu točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 razlagati s sklicevanjem na opredelitev pojma „živilo“ iz člena 2 Uredbe št. 178/2002.

46. Menim, da je treba na to vprašanje odgovoriti nikalno. Kot pravilno poudarjata nizozemska vlada in Komisija v svojih stališjih, ima ta uredba popolnoma drugačen namen kot člen 98 Direktive 2006/112 in Priloga III k tej direktivi.

47. Iz člena 1 te uredbe izhaja, da je njen namen zagotoviti visoko raven varovanja zdravja ljudi in interesov potrošnikov, povezanih s hrano. Opredelitev pojma „živilo“ za namene te uredbe torej zajema „vsako snov ali izdelek, v predelani, delno predelani ali nepredelani obliki, namenjen za uživanje ali [za katerega] se smiselno pričakuje, da ga bodo uživali ljudje“, ker imajo lahko vsi izdelki in snovi, za katere je mogoče pričakovati, da jih bodo uživali ljudje, (tudi negativne) učinke na zdravje ljudi, ne glede na namen, za katerega se uživajo. Edina izjema so izdelki, za katere veljajo drugi predpisi, ki zagotavljajo njihovo varnost za zdravje ljudi, na primer zdravila. Po drugi strani v tej uredbi vsebovana opredelitev ne zajema proizvodov, ki nimajo neposrednega vpliva na zdravje ljudi, ker jih ljudje običajno ne uživajo, kot so krma, žive živali ali rastline pred žetvijo.(11)

48. Stvarno področje uporabe točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 pa je drugačno. Ta priloga določa obseg uporabe nižje stopnje DDV na podlagi člena 98 te direktive. Namen nižje stopnje DDV je znižati ceno nekaterega blaga in storitev, ki po mnenju zakonodajalca izpolnjujejo bistvene potrebe potrošnikov.(12) Zato točka 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 ne zajema samo proizvodov, namenjenih za prehrano ljudi, temveč tudi proizvode za proizvodnjo teh proizvodov, kot so krma in žive živali, semena, rastline ter sestavine, ki so običajno namenjene za pripravo živil.(13) Po drugi strani pa je zakonodajalec Unije alkoholne pijače izključil iz področja uporabe te določbe, ker ne izpolnjujejo teleoloških meril za uporabo nižje stopnje DDV.

49. Točka 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 in člen 2 Uredbe št. 178/2002 imata torej različne cilje, ki jim ustreza različno stvarno področje uporabe teh določb. Člen 2 te uredbe torej ne more biti referenca za razlago točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112.

50. Kot pravilno poudarja Komisija v svojih stališjih, je Sodišče prišlo do podobnih ugotovitev, ko je analiziralo razmerje med pojmom „žive živali, ki so običajno namenjene za pripravo živil“ v smislu točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 in stvarnim področjem uporabe Uredbe (ES) št. 504/2008(14) za konje.(15)

51. Glede na zgoraj navedeno člen 2 Uredbe št. 178/2002 po mojem mnenju ne vpliva na razlago pojma „živila za prehrano ljudi“ v smislu točke 1 Priloge III k Direktivi 2006/112.

52. Zato predlagam, naj se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba točko 1 Priloge III k Direktivi 2006/112 razlagati tako, da pojem „živila za prehrano ljudi“ pomeni izdelke, ki vsebujejo hranila in se v glavnem uporabljajo za preskrbo lovškega telesa s temi hranili.

Drugo vprašanje za predhodno odločanje

53. Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem ugotoviti, kako je treba razlagati pojem „proizvodi, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil“. To vprašanje je bilo postavljeno v zvezi z možno uvrstitvijo izdelkov za spodbujanje spolnega poželenja, zajetih v prvem vprašanju za predhodno odločanje, med te proizvode.

54. Naj spomnim, da naj bi bili v skladu z odgovorom, ki ga predlagam na prvo vprašanje, med

živila v smislu zadevne določbe vključeni izdelki, ki jih zaužijemo zaradi hranil, ki jih vsebujejo, ali zaradi njihove vloge v procesu prehranjevanja.

55. Podobno razlago je mogoče uporabiti za razlago pojma „proizvodi, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil“. Če je značilnost živil vsebnost hranil v njih in dejstvo, da jih uživamo ravno zaradi zagotavljanja teh snovi telesu, bi morali enake lastnosti ugotoviti tudi pri dodatkih za živila in nadomestkih živil.

56. Zlasti bi morali po mojem mnenju nadomestke živil razumeti kot izdelke, ki niso živila, vendar vsebujejo hranila in se zaužijejo namesto živil, da bi telesu zagotovili ta hranila v primeru njihovega pomanjkanja v običajni prehrani.

57. Poleg tega lahko dodatki za živila vključujejo izdelke, ki se uživajo za podporo prehranske funkcije živil, na primer zaradi izboljšanja absorpcije hranil. Seveda gre za izdelke, ki niso farmacevtski izdelki, saj za te velja posebna uredba iz točke 3 Priloge III k Direktivi 2006/112.

58. Takšen predlog bo tudi v skladu s cilji iz člena 98 Direktive 2006/112, navedenimi v točki 33 teh sklepnih predlogov.

59. To pomeni, da se s podrožja uporabe pojma „proizvodi, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil“ izključijo tisti izdelki, ki jih sicer človek lahko uživa, vendar niso povezani z uživanjem živil, kot je to opredeljeno zgoraj, in se uživajo z drugim namenom, kot je zagotavljanje hranil telesu. To med drugim velja za izdelke za spodbujanje spolnega poželenja iz postopka v glavni stvari.

Predlog

60. Glede na vse zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) odgovori:

Točko 1 Priloge III k Direktivi Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost je treba razlagati tako, da pojem „živila za prehrano ljudi“ vključuje izdelke, ki vsebujejo hranila in se v glavnem uporabljajo za preskrbo človeškega telesa s temi hranili, medtem ko pojem „proizvodi, ki se običajno uporabljajo kot dodatki ali nadomestki živil“ vključuje izdelke, ki niso živila, ampak vsebujejo hranila in se uživajo namesto živil z namenom preskrbe telesa s temi snovmi, pa tudi izdelke, ki se uživajo z namenom, da bi se podprla prehranska funkcija živil ali nadomestkov živil.

1 Jezik izvirnika: poljščina.

2 Glej zlasti sodbe z dne 3. marca 2011, Komisija/Nizozemska (C-41/09, EU:C:2011:108); z dne 10. marca 2011, Bog in drugi (C-497/09, C-499/09, C-501/09 in C-502/09, EU:C:2011:135), in z dne 9. novembra 2017, AZ (C-499/16, EU:C:2017:846).

3 UL 2002, L 31, str. 1.

4 UL 2006, L 347, str. 1.

5 Glej nazadnje sodbo z dne 29. julija 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, točka 65).

6 Po znanem aforizmu je Stvarnik človeku, potem ko mu je dejal, da mora za preživetje jesti, za spodbudo dal apetit, za nagrado pa užitek („Le Créateur, en obligeant l'homme à manger pour vivre, l'y invite par appétit et l'en récompense par le plaisir“; Brillat-Savarin, J. A., *Physiologie du goût*

, Pariz 1825).

- 7 Glej nazadnje sodbo z dne 9. marca 2017, Oxycure Belgium (C-573/15, EU:C:2017:189, točka 22), in tudi, v zvezi z živili, sodbo z dne 3. marca 2011, Komisija/Nizozemska (C-41/09, EU:C:2011:108, točka 53).
- 8 Sodba z dne 3. marca 2011, Komisija/Nizozemska (C-41/09, EU:C:2011:108, točka 53).
- 9 Glede posebne kategorije živil glej sodbo z dne 9. novembra 2017, AZ (C-499/16, EU:C:2017:846, točki 23 in 24).
- 10 Glej zlasti sodbo z dne 9. novembra 2017, AZ (C-499/16, EU:C:2017:846, točka 30).
- 11 Glej izključitve iz člena 2, tretji odstavek, točke (a), (b) in (c), Uredbe št. 178/2002.
- 12 Glej točko 33 teh sklepnih predlogov.
- 13 Tak namen vključitve živih živali v Prilogo III k Direktivi 2006/112 je Sodišče potrdilo v sodbi z dne 3. marca 2011, Komisija/Nizozemska (C-41/09, EU:C:2011:108, točke od 54 do 57).
- 14 Uredba Komisije z dne 6. junija 2008 o izvajanju direktiv Sveta 90/426/EGS in 90/427/EGS v zvezi z metodami za identifikacijo kopitarjev (UL 2008, L 149, str. 3).
- 15 Sodba z dne 3. marca 2011, Komisija/Nizozemska (C-41/09, EU:C:2011:108, točke od 61 do 64).